

Samenvatting vooraf

Op grond van een aantal Nederlandse onderzoeken is er inzicht ontstaan in het functioneren van jongeren op het gebied van meer persoonlijke en -intieme relaties. Knelpunten in het functioneren komen regelmatig naar voren, b.v. vanwege het onvoldoende ontplooiingsmogelijkheden voor zichzelf zien, een gebrek aan communicatiemogelijkheden en een tekort aan praktische, bruikbare kennis.

In de praktijk blijkt geen reëel aanbod van middelen te bestaan waardoor jongeren, indien zij dit wensen, in de gelegenheid worden gesteld hun leefsituatie voor zichzelf te veranderen. In verband hiermee lijken de geijkte voorlichtingsprogramma's op het gebied van relaties en seksualiteit aan de ermee beoogde doelstelling niet te beantwoorden, o.a. doordat zij i.h.a. een incidenteel karakter hebben, zij sterk cognitief van aard zijn, zij in de vorm van eenrichtingsverkeer plaats hebben en zij in sterke mate slechts biologisch-technische informatie verschaffen. Het lijkt noodzakelijk dat een nieuwe methode wordt ontwikkeld, en wel in de vorm van een programma voor jongeren m.b.t. het met elkaar leren omgaan.

In een dergelijk te ontwikkelen programma zal het door de deelnemers zich eigen maken van een aantal elementaire sociale vaardigheden, met name het luisteren naar- en communiceren met elkaar, centraal staan. Op deze wijze dienen de voorwaarden te worden gecreëerd waardoor jongeren beter in staat zijn om als zelfstandige - en als tot keuzen in staat zijnde personen te functioneren in hun leefsituatie.

Het het oog op de inhoudelijke samenstelling van het te ontwikkelen programma dienen een aantal methodieken zoals luisteroefeningen, kringgesprekken, discussies, visualisering van probleemsituaties, rollenspelen, non-verbale communicatie en ge-

bruikmaking van audiovisuele middelen op hun waarde te worden beproefd. Voorop moet staan dat van het programma een appèl op jongeren zal uitgaan om er aan deel te nemen, vanwege de hen aansprekende vorm waarin het is ontwikkeld.

Het ligt in de bedoeling om samen met de doelgroep (12-14 jarige meisjes en jongens) tot de ontwikkeling van een programma te komen. Die ontwikkeling zal vanaf het begin samen met het bij de doelgroep horend professionele kader (d.w.z. de leerkrachten) plaatsvinden. Evaluatie-onderzoek wordt als een wezenlijk onderdeel van het totale project beschouwd.

1. Aanleiding

Uit onderzoek (Straver, Sanders, Kooy, e.a.) blijkt dat het jongeren nogal eens aan mogelijkheden ontbreekt om als zelfstandige- en als tot keuzen in staat zijnde personen te functioneren.

Aanwijzingen hiervoor zijn te vinden in :

- de moeite die jongeren hebben op het gebied van de kontaktlegging en met het relationeel samenzijn als jongen en meisje ;
- de aanwezigheid van rolverwachtingen m.b.t. kontaktlegging bij jongeren welke niet overeenstemmen met de verwachtingen bij hun tegenspelers van de andere sekse ;
- de problemen en probleempjes waarmee jongeren zitten in de seksuele relatie : met de emotionele verwerking, met het "goed doen" wat verwacht wordt, met het niet kunnen overdragen aan de ander wat men zelf wil, met het niet weten wat de ander wil, met het zichzelf niet onder controle hebben, met morele topics, etc. ;
- een ernstig tekort aan seksuele kennis, waarbij niet zozeer bedoeld wordt op geringe kennis, vanuit een intellectueel standpunt gezien, maar op geringe kennis, gezien vanuit een functioneel standpunt ;

- een houdingen-patroon dat aan jongeren een zeer beperkte kijk geeft op mogelijke vormgevingen aan seksualiteit. Hierbij valt b.v. te denken aan de zeer grote mate van anticipatie op het huwelijk als eigen toekomst, zoals dit bij de Nederlandse jeugd blijkt te bestaan. De verwachtingen die jongeren hieromtrent koesteren zijn vaak romantisch en werkelijkheidsvreemd van aard ;
- een gebrek aan mogelijkheden (maar vaak niet aan motivatie !) om met personen in de directe omgeving te communiceren over de eigen gevoelens en belevingen en over de eventuele onzekerheden die men hierbij ervaart.

2. Doelstelling

Het HELLLO-programma zal zijn gericht op het de jongeren in de gelegenheid stellen om zich die elementaire sociale vaardigheden eigen te maken, die noodzakelijke voorwaarden vormen voor het goed functioneren in relaties.

Eén vaardigheid die noodzakelijk door de deelnemers aan een programma aangeleerd moet worden, wil het projekt enige kans maken aan haar doelstelling te voldoen, is het luisteren naar anderen. In het kunnen luisteren naar anderen liggen opgesloten het afstand van jezelf en van je standpunten kunnen nemen en het respecteren van de opvattingen van anderen.

Aan de voorwaarden van het kunnen luisteren moet eerst zijn voldaan, alvorens er van wederzijdse communicatieprocessen (in goed functionerende relaties) sprake kan zijn.

Andere aspecten, die te onderscheiden zijn, naast het luisteren en het communiceren, betreffen het reageren op frustraties, het nadenken over allerlei onderwerpen en het iets van zichzelf aan anderen laten blijken (b.v. wensen, teleurstellingen). Ten slotte is er het aspect van de zelfstandigheid, d.w.z. het in staat zijn de eigen situatie te hanteren, keuzen te doen op grond van eerder verworven inzichten in de eigen situatie.

3. Vormgeving

1. Inhoud van het programma

Het programma moet voor de toekomstige deelnemers plezierig en aantrekkelijk zijn om aan mee te doen. Verschillende, binnen spelvormen te hanteren methodieken lijken goede aanknopingspunten te bieden, zoals luister-oefeningen, kringgesprekken, discussiëren, visualisering van probleemsituaties, rollenspelen, non-verbale communicatie en gebruikmaking van audiovisuele middelen.

Experimenterend in het veld, dient er naar een eerste voorlopige versie van een programma toegewerkt te worden, dat vervolgens als een eenheid aan de doelgroepen wordt aangeboden, dat hierop wordt uitgetest, dat wordt geëvalueerd en dat tenslotte wordt verbeterd.

2. Agogische aspecten

Met het oog op het voorbereiden en het opzetten van het projekt is er een keuze voor een bepaalde doelgroep gemaakt. Deze keuze impliceert dat tevens het hierbij horend professioneel kader (d.w.z. de leerkrachten) in het projekt wordt betrokken. Het is noodzakelijk om vanaf het begin samen met de erbij betrokken leerkrachten de ontwikkeling van het programma ter hand te nemen.

Voorts zal m.b.t. de inhoud van het te ontwikkelen programma steeds hun instemming worden gezocht.

Ten einde meer inzicht te verkrijgen in o.a. invoeringsproblemen en inhoudelijke aspecten bij het realiseren van projekten op het gebied van persoonlijke en maatschappelijke vorming is er onlangs in samenwerking met drie stagiaires van het Instituut voor Onderwijskunde vooronderzoek gedaan.

3. Doelgroep

Het HELLO-programma zal zijn gericht op 12 tot 14 jarige meisjes en jongens. In verband met de ontwikkeling van dit programma en vervolgens de uitvoering ervan lijkt het Middenschool-experiment een goede aansluitingsmogelijkheid te bieden (op emancipatie gericht onderwijs, lagere drempel voor onderwijskundige vernieuwingen). Er zal worden geprobeerd de ouders van de aan het programma deelnemende jongeren actief bij het project te betrekken.

4. Evaluatie

Evaluatie-onderzoek zal zijn gericht op 2 aspecten, te weten :

- de wijzen waarop het programma tijdens de uitvoering door de deelnemers wordt ervaren
- de mate waarin het programma van invloed is op de verhouding van de jongeren tegenover zichzelf en anderen (met behulp van voor- en nameting).

Hiervoor zal samenwerking worden gezocht met een groep onderzoekers die zich onder leiding van Dr. G. Cohen in Nijmegen met evaluatie-onderzoek bezighoudt.

N.B. : Het HELLO-project startte officieel op 1 februari 1976 en gebeurt door het N.I.S.S.O. (Zeist) en het Instit. Soc. en Bedrijfspsychologie (Groningen).

01. VSL-NIEUWS

A. Aktiviteiten

1. Hypnotherapie

Deze workshop door Onno van der Hart op 22 september is volgeboekt ! De ingeschrevenen ontvangen meer details.

2. Metabletica en het gezin op drift

De gekende Nederlandse hoogleraar Jan Hendrik van den Berg (auteur van o.a. "Metabletica", "Leven in meervoud", "Dieptepsychologie", "Kleine psychiatrie", "Kroniek der psychologie", "Gedane zaken") verzorgt rond dit thema een studiedag op 13 oktober ingericht door het Instituut voor Gezinsbenadering in samenwerking met VSL. Het aantal deelnemers wordt beperkt en onze leden genieten reductie tot 2/3 van de inschrijvingsprijs. Nadere informatie volgt.

3. Een feestavondje samen uit

Hoewel vele activiteiten van VSL een gelegenheid tot informeel ontmoeten zijn, willen we dit eens extra organiseren in een minder ernstige sfeer. Alle VSLers en hun partner nodigen we hierbij uit om bij een etentje, drank en muziek elkaar te leren kennen of de banden weer wat te verstevigen en dit op vrijdagavond 9 november in de Abdij van 't Park te Heverlee. Houd deze datum nu al vrij in uw agenda, meer details krijgt u later wel.

4. Seksuele pedagogiek

Op zaterdag 24 november 1979 : een studie- en werkdag rond Opvoeding tot Relatiebekwaamheid o.l.v. LANBRECHTS Georges. In de voormiddag twee inleidingen met bespreking :

1. Welke opties of krachtlijnen dienen gekozen te worden als seksuele opvoeding betekent "bekwaam worden tot relatie" ?
2. Hoe kan zulke opvoeding ingang vinden in het onderwijs ? Welke mogelijkheden zijn er ?